

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

:—: EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A TIMIȘOAREI. :—:

Nr 594/1940.

ANDREI

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmaگیului, și Episcop locțiitor al Eparhiei Timișoarei.

Prea Cucernicilor și Onoraților Deputați, aleși pentru Adunarea Eparhială a Timișoarei, har și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, iar dela smerenia Noastră arhierescă binecuvântare.

În temeiul Decretului-Lege Nr. 3.998 din 7 Noembrie 1939, și potrivit art. 9 din Legea, și art. 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ort. române, convocăm cea dintâi Adunare Eparhială a Timișoarei, în sesiune extraordinară pe *Dumineca Ortodoxiei, 17 Martie 1940, la ora 9 dimineața*, când se va oficia Sf. Liturghie cu Chemarea Sf. Duh, în biserica din Timișoara IV. (Principele Carol), iar după terminarea serviciului divin va urma deschiderea Adunării în sala festivă a Palatului Rezidenței Regale din Timișoara.

Arad în 1 Martie 1940.

† ANDREI
Episcopul Aradului,
ca Episcop locțiitor al Timișoarei.

NOTĂ: Domnii Deputați sunt rugați ca, având în vedere că această Adunare Eparhială istorică se întrunește în I. Duminecă din postul Invierii Domnului, să se pregătească pentru Sf. Cuminecătură, spre a se împărtăși din acelaș potir, mai înainte de a trece la lucrările Adunării.

Savonarola: Meditații

IX.

Învăța-voiu pe cei fără de lege căile tale și cei necredincioși la tine se vor întoarce.

Nu-mi socoti prea mare îndrăzneala, că vreau să învăț pe cei fără de lege căile tale, Doamne. Că nu așa voiesc să învăț pe cei fără de lege, precum eu sunt: fără de lege, de nimica și înlăntuit, ci de-mi vei da iarăș bucuria mântuirii tale, de mă vei întări cu făcătorul de bine Duhul tău, de mă vei face iarăș slobod, atunci voiu învăța pe cei fără de lege căile tale. Ție ți-e lesne aceasta, căci tu și din pietre poți ridica fii lui Avraam. Păcatele mele nu-ți pot fi piedică, de vei vrea să o faci. Căci unde prisosește păcatul, prisosește harul.

Pavel suflând cu amenințare și cu ucidere împotriva învățăceilor Domnului, a luat imputernicire, că de va găsi bărbați și femei care sunt din căile tale și mărturisesc credința ta, să-i aducă legați la Ierusalim. Cu mână ca un lup răpitor a mers să piardă, să răpească, să ucidă oile tale. Dar pe drum, în focul prigonirii, în însăș săvârșirea păcatului, când te prigonea, când voia să omoare pe ai tăi, fără ca în lăuntrul lui să se fi pregătit ceva pentru har, fără să fi avut cunoștința păcatului, când ți se împotrivea cu toată puterea, te blestema, te batjocurea. iată, se varsă peste el cuvântul harului tău: Saule, Saule, pentru ce mă prigonești? Și prin acest glas el deodată a și căzut la pământ și s'a și ridicat. Cu trupul s'a prăbușit la pământ, cu sufletul s'a înălțat. Tu l-ai deșteptat pe el care dormea și în ochii lui îngreuiți de somn ai vărsat lumina ta. Ți-ai arătat fața și negrăita ta milostivire ai revărsat-o peste el. El, care era mort, a înviat, și-a deschis ochii, te-a văzut pe tine și a zis: Doamne, ce voiești să faci? Și tu ai trimis lupul la miel, l-ai trimis la Anania. S'a botezat și totodată s'a umplut de Duh sfânt, făcându-s'a vas ales, ca să ducă numele tău înaintea împăratului, înaintea neamurilor și înaintea fiilor lui Israel. Indată intrând în sinagogi vestea fără clintire, că tu ești Hristosul și stătea în vorbe cu ei și tot mai mult se întărea și aducea turburare Jidovilor. Iată, Doamne, din prigonitor l-ai pus apostol așa de mare, de a ostenit mai mult decât ceilalți apostoli.

Cât e de minunată puterea ta! Și piedică cine ți-ar pune, când tu voiești să faci din păcătos drept, din prigonitor apostol? Cine-ți stă ție împotriva? Cine poate să-ți spună: de ce faci acestea? Tu câte le voiești, le faci, în cer și pe pământ, în adâncul mării și în toate adâncurile. Nu socoti dar ca o îndrăzneală, dacă nu din arma putere, ci cu ata putere voiesc să învăț pe cei fără de lege căile tale. De vreme ce știu că nu pot să aduc privirii milei tale un prinos mai bine plăcut, aceasta este cea mai mare jertfă, aceasta este prinosul care îmi va fi și mie mai folositor. Alt om de mă vei tace, voiu învăța pe cei fără de lege căile tale. Nu căile lui Plato sau Aristotel, nu înțelepciuni de cărturari, nu învățături de filosofi, nu cuvintele semețe ale ritorilor, nu lucruri lumești. nu căile deșărtăciunii, căi ce duc la moarte, ci ale tale căi și porunci, care duc

la viață. Și nu o singură cale, ci căi multe, căci multe sunt poruncile tale, care însă toate se sfârșesc într'una. Căci toate sunt cuprinse într'una, prin iubire, care leagă laolaltă sufletele credincioșilor, de îi face o inimă, un suflet întru Domnul. Felurilele căi sunt sufletele felurite, căci pe una umblă fețele bisericesti, pe alta călugării, pe alta cerșetorii, pe alte cei căsătoriți, pe alta văduvele sau cei ce trăiesc în feciorie. Pe o cale bătătoresc stăpânitorii, pe alta învățații, pe alta negustorii. Oamenii cu stări deosebite pe deosebite căi ajung în patria cerească. Așadar eu voiu învăța pe cei fărădelege căile tale, pe fiecare după starea și puterile lui și cei necredincioși la tine se vor întoarce, căci nu eu le voi grăi, ci Hristos cel răstignit; nu spre a mea laudă se vor întoarce, ci la tine, părăsind căile lor ca să se întorcă la ale tale și umblând pe acestea să ajungă la tine.

Mântuește-mă de vărsări de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele, bucura-se-va limba mea de dreptatea ta.

Mă înec în vărsări de sânge, Doamne și din adâncul lor strig către tine, Dumnezeule. Doamne, ascultă rugăciunea mea și nu zăbovi, că sunt aproape de moarte. Lucrarea sângelui meu păcatele mele sunt. Precum vieța trupului e în sânge, așa în păcat este moartea păcătosului: varsă-i sângele și ființa vie va muri, ia cu spovedania păcatul și păcătosul va înceta să fie ce a fost și se va îndrepta. Iată, eu sunt nu numai pătat de sânge, dar în lucrarea sângelui sunt scufundat; ajută-mi, Doamne, să nu pier, mântuește-mă, Dumnezeule de lucrările sângelui, tu care toate le miști și le cărmuești, tu care singur poți să mântuești și în mâinile căruia e viața sufletului. Mântuește-mă de păcatul sângelui, Dumnezeule, agonisitor al mântuirii mele, Dumnezeule, întru care sigur mi-e mântuirea.

Mântuește-mă Doamne, cum ai mântuit pe Noe din potop. Mântuește-mă cum ai mântuit pe Lot din focul Sodomei. Mântuește-mă cum ai mântuit pe fiii lui Israel din adâncul Mării Roșii. Mântuește-mă cum ai mântuit pe Iona din pântecel peștelui. Mântuește-mă cum ai mântuit pe cei trei tânări din cuptorul cu foc. Mântuește-mă cum ai mântuit pe Petru din primejdia mării. Mântuește-mă cum ai mântuit pe Pavel din adâncul apelor. Mântuește-mă cum ai mântuit nenumărați păcătoși din gara morții și din adâncul iadului și limba mea va preamări dreptatea ta, bucura-se-va limba mea de dreptatea ta, pe care o voiu simți întru mine prin mila ta. Căci dreptatea ta, precum zice apostolul, este din credința întru Iisus Hristos în toate și peste toți cei ce cred în el.

Bucura-se-va dar limba mea preamărind dreptatea ta, slăvind mila ta, vestind îndurarea ta, mărturisindu-mi păcatele, ca întru mine să se preamărească milostivirea ta, care a binevoit să îndrepteze pe un păcătos așa de mare și să cunoască toți oamenii, că tu mântuești pe cei ce nădăduesc întru tine și din primejdie tu îi scapi pe ei, Doamne Dumnezeule.

Proorocia

Misionarismul nostru, pe lângă dinamismul apostolatului — despre care s'a scris în articolul precedent — trebuie să asumeze statornicia sfântă a unei forțe dăruită de Dumnezeu numai „celor aleși“ ai Săi, adică *proorocia*.

Proorocii tuturor timpurilor se caracterizează prin *statornicia* legăturii lor cu Divinitatea. Ei sunt interpreții voinții divine, care nu admite nici un fel de compromis lumesc. De pe pedestalul unei stânci neclintite și biruitoare față de valurile furtunoase ale „mării sărate ale acestei vieți grele de purtat“, profeții cu fruntea senină enunță sentințe, pe care dacă auditorii nu le urmează, singuri suportă consecințele dezastrului.

Mă gândesc la statuia nemuritorului Michel Angelo „Moise“. Proorocul șade pe tron inspirând privitorilor vecinicia unei stări statice, demne și autoritare, ce robește tocmai prin nemișcare, neschimbare și neșovăire, adică prin statornicie potențată la sublim.

Dacă apostolatul se caracterizează prin acțiunea sa dinamică, proorocia se impune prin *statica* sa sfințitoare. Ambele se întregesc într'o perfectă contopire în misionarismul preoțesc, împărțit nouă la hirotonie. Sf. apostol Pavel adresându-se lui Timotei, ne somează și pe noi, urmașii săi de azi, zicându-ne fiecăruia: „Nu fii nebagător de seamă cu darul ce este întru tine, care ți s'a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor profeției“. (I. Timotei IV. 14).

Proorocia am primit-o ca dar preoțesc dintru începutul misiunii noastre! Cei mai mulți nu știm întrebuința acest dar sfânt lăsându-ne amăgiți de alte rezultate pastorale cu caracter vremelnic ori satisfăcuți pe deplin cu biruințele aparente ale strădaniilor noastre de pe terenul apostolatului. De sine se înțelege că aceste roade apar mai evidente în misiunea noastră. Știm dintru început că predica Apostolilor a cucerit dintre păgâni cele dintâi suflete pentru creștinism. Dinamismul apostolesc a întemeiat cele dintâi comunități creștine. În acelaș timp însă nici darul proorociei nu s'a nescotit. Dovadă distincția făcută cu atâta stăruință de către sf. apostol Pavel în scrisoarea sa întâia adresată celor din Corint, când paralel cu predica apostolatului elogiaza sfințenia proorociei. Despre cea dintâiu spune că căștigă pe cei necredincioși „iar proorocia slujește nu pe necredincioși, ci celor ce cred“ (I. Corinteni XIV. 22).

Proorocia este întărirea celor credincioși, pe cari nu-i putem neglija în zelul apostolatului nostru de recâștigare a celor, pe cari ni i-au răpit sectele. Nainte de a întreprinde orice fel de lucrare duhovnicească în enorie, fiecare păstor să se conformeze ordinelor apostolești: „Dubul să nu-l stingeți; proorociile să nu le defăimați! Toate să le ispitiți: ce este bun să țineți, iar de lucrul cel rău să vă feriți“. (I. Tesalonieni V. 19—22).

Pe lângă zelul și entuziasmul apostolatului, misionarul zilelor noastre va trebui să se prezinte cu toată

demnitatea, autoritatea și sfințenia ce caracteriza proorocii din toate vremurile. Și aceasta atât în *afară* cât și în *cele dinlăuntru* ale sale!

Începând dela fizionomia feței încadrate de barbă, continuând cu antereul încins de brâu și sfârșind la cureaua încălțămintelor, tot gestul preotului este pus sub examinarea lumii, care cere dela dânsul ceva *deosebit* atât în port cât și în vorbe și fapte.

Statornicia postului nostru preoțesc, ce diferă atât de mult de îmbrăcămintea mirenească, trebuie să impune aceaș *neșovăitoare afirmare* a adevărilor dictate de voința divină, a căreia mijlocitori suntem noi preoții. Toți din jurul nostru își pot formula păreri diferite despre cele ce se petrec în lume, noi, preoții, nu ne putem exprima altfel decât cum dictează vrerea dumnezească. Iar aceasta nu o putem cunoaște, dacă nu *stăm de vorbă zilnic* cu Dumnezeu, cercetând casa Lui prin rugăciuni stăruitoare.

Proorocii din toate timpurile în fiecare zi căutau să vorbească cu Dumnezeu, izolându-se de lume, pentru rugăciune și meditație. Această reconfortare sufletească le da în gură *răspuns* pentru întrebările ce frământa lumea din jurul lor. De aici li s'a atribuit de lume darul de a *prevesti viitorul*. Cei superficiali la judecată, atribuie profeților numai această singură însușire, coborîndu-le înalta lor funcție la cea de simpli prezicători, robiți forțelor oculte.

Preoții ca și unii cari „*suntem zidiți pe temelia apostolilor și a proorocilor*“ (Efes. II. 20) va trebui să ținem *contact zilnic* cu Dumnezeu prin mijlocirea sfântului altar. Ce crezi, frate întru Domnul, n'ar fi bine să statornicești printr'o slugire zilnică legătura ta cu bunul Dumnezeu? Eu cunosc un preot, care datorită acestei legături zilnice cu sfântul Prestol, a stat pe stânca neclintită a încrederii, când cei din jurul său se pregăteau să fugă de un dușman imaginar. El își zidea casă în vreme ce cei mai mulți din orașul său se împachetau de plecare. Purtarea lui s'a adevărit de profetică. Domnul l-a întărit zi cu zi, iar dânsul revărsa încredere între cei pe care avea să-i păstorească.

Să ne îmbrăcăm deci, fraților, în această haină sfântă a proorociei, slugind la jertfelnicul casei Tatălui ceresc în fiecare zi, așa ca răbdarea noastră să rodească amăsurat cuvintele sf. apostol Iacob (V. 16) „câci mult poate rugăciunea dreptului cea ferbinte“.

Prot. C. Turicu

„Toate întru înțelepciune le-ai făcut“

Esența legii cauzalității constă — pentru om — în faptul, că fiecare cauză își are efectul său, fiecare faptă poartă în sine urmarea corespunzătoare, pe care are s'o suporte făptuitorul.

Fie că fapta a pornit din voința unui om, sau unei familii, sau unui popor, în tot cazul, urmarea corespunzătoare

toare faptei, o au de suportat toți aceia a căror voință s'a manifestat în faptă săvârșită.

Omul este o ființă liberă și independentă, zidită de Dumnezeu pentru o chemare mai înaltă, căci îndrumarea destinului i-a fost lăsată la propria sa chibzuință, punându-i în cale acea lege — nemărginit de înțeleaptă — prin care omul, din faptele sale sau se va preamări, sau se va rușina.

Fiecare ne putem convinge prin urmare, că în legea aceasta a „faptelor și urmărilor“, minunată în complexitatea ei și totuși simplă, se vede atât de lămurit, sublima și permanenta manifestare a Spiritului divin în lume.

Cu toate acestea, indivizii și popoarele nu se cuminesc și nu vor să creadă și să înțeleagă, că fiecare faptă poartă în sine urmarea, precum bobul de grâu poartă în sine germenele rodului de mătrecă.

Dacă am dori dovezi în sprijinul celor susținute asupra legii „faptelor și urmărilor“, n'avem decât să frunzărăm istoria, n'avem decât să privim la evenimentele ce se desfășoară în prezent și n'avem decât să cug-tăm a-upra păcăniilor noastre și ale altora și vom vedea o sumedenie de întâmplări, în cari se va adeveri, că fapta bună se răsplătește, iar cea rea se pedepsește.

Dacă totuși ar mai exista neîncredători și șovăelnici, pentru aceștia lăsăm să grăiască și mai convingător, marile spirite gânditoare ale omenirii.

Elinul Heraclit zice: „Toate se întâmplă potrivit unei legi“. Mencius, urmașul lui Confucius spune că „binele nostru există în noi, nu în afară de noi; de l vom căuta acolo, îl vom afla“.

Aristotel zice: Fericirea omului este binele suprem, iar aceasta este fapta bună și cuminte, acțiunea sufletului condus de cele mai frumoase virtuți; fericirea deci, este virtutea. Pentru aceasta e necesară în primul rând, voința liberă și responsabilitate personală, iar în al doilea, exercițiul în desvoltarea virtuților.“

Filozoful englez J. Locke, spune că sarcina noastră nu este aceea, că să cunoaștem totul, ci aceea ca să cunoaștem lucrurile cari sunt în nex cu faptele noastre“.

Leukippos ne spune, că „nimic nu se întâmplă accidental, totul se petrece din anumite motive și necesități“.

Riehl zice: „Prin cunoașterea legilor cauzelor, stăpânim efectele și devenim — teoretic și practic — stăpâni peste elementele și puterile naturii“.

Marele învățat și bărbat de stat francez Saint Hilair, în expunerile sale „despre filozofie și religie“ scrie: „și pentru că Dumnezeu așa a voit ca destinul nostru să atârne numai de noi, propriu zis, lui Dumnezeu ne supunem atunci când ne încredem în concepțiile noastre individuale“.

Filozoful englez Herbert Spencer ne spune asupra legii „faptelor și urmărilor“, următoarele: „Omul științei în baza experiențelor câștigate, crede nestrămutat în relațiile neschimbabile ale legilor naturale — în conexitatea imutabilă a cauzelor și efectelor — în necesitatea urmărilor bune sau rele. El știe că răsplata sau pedeapsa, există deja în ordinea stabilită a lucrurilor, iar pedeapsa pentru nesupunere este

inevitabilă. Știe că legile cărora trebuie să se supună, sunt neînduplecate, dar totodată și binevoitoare“.

Așa grăit-a Budha: „Adevăr, adevăr grăesc ție, nu există în ceruri, nici în mijlocul mărilor, în crepăturile munților sau pe culmile lor, vre un loc unde te-ai putea ascunde de urmările faptelor tale rele. Iarși poți fi sigur că binecuvântarea faptelor tale bune nu va întârzia“.

Iar în sfârșit vom arăta și spusele Mântuitoru'ui ca o înoronare a tuturor: „Și vor ieși cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele spre învierea osândei“. (Ioan 5²⁹, precum și la Apocalips cap. 22¹²).

Iată deci, că una și aceeași lege a firii — legea causalității — străbate și stăpânește întreg Universul, ași mându-se în lumea minerală, vegetală, animală, umană și astrală deopotrivă, însă în chip felurit și propriu ficcării lumi.

Legea cauzelor și efectelor este acea lege veșniă a Creatorului, prin care guvernează Universul și prin care a creat minunata armonie a lumii. Mari și minunate sunt lucrurile Tale Doamne, toate întru nemărginită înțelepciune le-ai zidit.

Preot Viorel Mihașiu

Nietzsche și morala lui

Idealul etic al vieții omenеști, vestit (uneori cu emfază de singuraticile școale filosofice, a rămas întotdeauna izolat, inadapabil și fără putință de a fi tradus în realitate practică. Existența acestor școale a fost efemeră; iar dacă unele din ideile lor au rămas, isvorul îl vom găsi ușor în morala creștină.

Sistemele de morală filosofică se bazează pe considerațiuni pur cerebrale și teoretice; ele n'au puterica vibrație a sentimentului de dragoste creștină și sunt condamnate să nu se poată apropia de oameni, tocmai pentru glacialitatea lor teoretică. Ele s'au ivit sub forme ciudate, augmentând și mai mult discontinuitatea pronunțată a sistemelor de morală filosofică.

Cea mai stranie apariție a fost desigur morala lui Nietzsche, morala Supraomului. Ea își are originea în teoria transformistă a lui Darwin, din lupta pentru viață și pentru selecțiunea speciilor. În lupta aceasta crudă și distrugătoare, animalele inferioare slabe, neputincioase, trebuie să dispară: numai indivizii puternici și bine înarmați au dreptul la viață. Astfel selecțiunea speciilor e asigurată. Și în aceasta constă progresul: transformarea actualității statice, într'un dinamism evolutiv.

Pentru Nietzsche a fost ușoară transpunerea acestei teorii din lumea biologică în mecanica societății omenеști, făcând apologia individualismului creator și dominant prin forță. Cităm câteva cugetări nietzscheene din opera sa „Der Antichrist“: „Ce se poate numi fericire? Conștiința puterii ce crește — a trecerii peste obstacol. Nu dar mulțumire, ci cât de multă plăcere; nu pace, ci război; nu bunătate sufletească ci bărbăție (virtute în înțelesul Renașterii, virtute morală). Toți cei

slabi și prăpădiți să moară: aceasta e prima lege a iubirii noastre pentru oameni. Și suntem datori chiar să-i ajutăm să moară“.

„Ce este mai stricacios decât orice viciu? Compătămirea prin faptă pentru toți cei slabi și prăpădiți: adică creștinismul... Compătămirea pune piedică legii dezvoltării, care este legea selecției. Ea favorizează ceea ce era gata de „peire.“ Contra acestor principii paradoxale de morală științifică naturalistă, s'au ridicat nu numai teologii, ci o mulțime de corifei ai științelor și ai literelor, cari au observat starea degradantă la care ar ajunge omenirea, dacă ar adopta „etica“ nietzscheeană.

Criticul francez Brunetiere, în cartea sa „La moralité de la doctrine évolutive“ atacă pe partizanii acestei morale, fără morală, cari nu dau altă explicație progresului uman, decât prin cultivarea instinctelor animale.

„Ceeace noi trebuie să făcăm în orice caz — spune criticul francez — și înainte de orice, este de a îmblânzi, de a supune și de a domina ceea ce găsim în noi ca instincte ce ne apropie de animale. Căci, ceea ce este natural este că legea celui mai tare și a celui mai șret, să domnească în mod suveran în lumea animalelor, dar tocmai aceasta nu e omenesc; ceea ce este natural că șacalul sau hiena, vulturul sau uliul când sunt mânâți de foame, să se supună impulsului ferocității lor, tocmai aceasta nu e omenesc“. Demască apoi concepția științifică a acestei teorii, înțeleasă de nietzscheeni ca un mijloc de bun trai, ceea ce constituie o perversiune morală și chiar o scădere intelectuală: „Cei mai puțin preocupați, cei mai puțin atenți la singurele lucruri, cari fac în definitiv demnitățile ființei omenești, toți acei cari nu sunt lacomi decât de a petrece, cei mai puțin „bine dotați“ vor deveni „cei mai isteți“: și după cum ei au învins metafizica, vor învinge și toate aplicațiile fizice sau fiziologiei, care nu au în ele o satisfacție imediată, industrială sau mercantilă.“

Nietzsche protejează un egoism crud, pe care-l expune îmbrăcat în haina unei doctrine științifice. Pe un ton vanitos și dictatorial, cere ca omenirea să-și schimbe noțiunile de bine și rău, pe care le adoptase. Să ne însușim o morală nouă, în care ce a fost bine, să socotim drept rău și invers. E o răsturnare complectă a tuturor valorilor. Tot ce am admirat ieri, azi să călcăm în picioare. Iertarea bunătății, mila creștină, sunt umilințele unui sclav care nu poate înțelege grandoarea dominației, deliciul victoriei și marele câștig al forței. Erou e acela care calcă în picioare pe cel slab. Logicește și psihologiceste, „etica“ nietzscheeană e o monstruoasă zădărnici. Nu-i mai mare erou acela care în loc de a omori pe cel slab, omoară în el însuși dușmanul pornirilor sale egoiste? Nu sunt mai de admirat luptătorii cari învingându-se pe ei înșiși, trec dincolo de lumea plăcerilor și a simțurilor, decât zădărnicii de arme, plini de sângele dușmanilor... „Bunătatea creștină nu-i — după cum credea Nietzsche — gestul sclavului ce se pleacă, ci voința puternicului ce

iartă, ajută și moare, căci e destul de tare să învingă și moartea lui însăși, prin bunătatea idealului ce depășește limitația individului, luminând defilarea generațiilor, fără sfârșit“ (Gr. Tăușan: „Intre Nietzsche și Iisus“).

Nietzsche „filosofează cu ciocanul“, vrea o religie a forței, o nouă Evangheliă, cea a lui Zarathustra Trâmbitând un sistem fără obligații și sancțiuni morale „etica“ nietzscheeană a căzut teoretic într-o fatală desuetudine iar practic în aberații ce constituie rușinea civilizației.

Teodor Floruțiu
stud. teolog

Dumineca lăsatului de brânză

Lăcomia și înfrânarea

„Când începe primăvara — zice sf. Ioan Gură de Aur — plugarul își pregătește uneltele sale pentru lucrul de primăvară, corăbierul își duce la mare corabia sa și călătorul pornește din nou la drum. Iar când începe postul — și noi ca plugarii, să ne pregătim; ca năierii, să căutăm a învinge valurile ispitelor; și ca drumeții, să ne pregătim în călătoria noastră spre cer, care ne așteaptă azi sau mâine, pe fiecare“. Trebuie să ne pregătim. Dealtfel toată viața ne este timp de pregătire pentru clipa din urmă. Dar zilele de post sunt, prin excelență, destinate lucrului pentru mântuirea noastră, precum este primăvara pentru semănat, vara pentru secerat și toamna pentru cules. De mâine începem lucrul. Până la Înviere, vreme de 7 săptămâni, vom întâmpina osteneți mai multe și ispite îndoit de mari ca până acum. Se vor da înlăuntrul nostru multe lupte. Deoparte ispita îmbuibării, de alta — osteneala postului. Înfrânarea și lăcomia. Omul firesc și omul duhovnicesc.

Omul firesc este robul instinctelor. Pe când omul duhovnicesc își dirijează instinctele și le stăpânește și pentru asta merită să fie numit om și creștin. Un astfel de instinct, sau pornire firească — cum i se mai spune, este și instinctul de conservare a speciei. De aci porcede dorința de a avea: lăcomia. Iar lăcomia este un păcat greu și de moarte. Dintr'ansa izvoresc multe alte păcate. De aceea Apostolul o pune alături de necurăție de desfrânare, ca fiind „slujire la idoli“. Cei „plini de lăcomie“ sunt „fii blestemului“ și „vrednici de moarte“. Aceasta, ca o fiară cu trei capete, se manifestă și ca dorință după mărire; și ca lăcomie după săturarea pântecelui; și ca lăcomie după avere. Toate aceste obiecte spre care tinde lăcomia sunt vremelnice și peritoare. Deci ca și odinioară, când primii oameni au pierdut raiul prin lăcomie, așa și azi ea este o primejdie pentru mântuire.

Leacul contra acestei primejdii îl găsim în evangheliă de azi: înfrânarea. Deși evangheliă aceasta, în aparență, vorbește despre lucruri diferite: iertarea, postul și comorile cerești — totuși, la urma urmei, nu este aci vorba despre alta decât despre înfrânare sau stăpânire de sine. Căci înfrânarea este și iertarea și postul și buna folosire a averilor pământești.

Modelul ales de înfrânare ne este însuși Mântuitorul. El însuși a postit patruzeci de zile și „după aceea a flămânzit”. Și atunci l-a ispitit Satana cu lăcomia. Mai întâi cu pofta după mâncare: „zi ca pietrele acestea să se facă pâini”. Apoi cu pofta truției: „aruncă-te pe sineși jos”... Și a treia oară cu lăcomia după averi pământești: „toate împărățiile lumii și slava lor”. Totașa și acum, în pragul Păresimilor, vom socoti în primul rând înfrânarea dela mâncări sau postul în înțelesul strâns al cuvântului. Dar nu vom uita nici iertarea. Nici milostenia. Aceste trei se complectază întreolaltă. Și numai tustrele laolaltă dau înțelesul adevărat al postului.

Ce-i, așadar, postul? Este o rețineră dela anumite mâncări și băuturi, sau chiar o rețineră totală — pot negru — pentru câțeva vreme. Dar atâta nu-i de ajuns. Aceasta se poate numi și postire „pentru oameni”. În Catehism cetim, însă, că: postul este un prilej de manifestare a vieții religioase. El izvorește din dorința fierbinte a sufletului omenesc, de a se supune cât mai deplin, voii lui Dumnezeu. Acesta este postul adevărat, ca manifestare a vieții religioase și din supunere față de Dumnezeu. Așa că înfrânarea trebuie făcută pentru Dumnezeu, nu pentru oameni. Să lămuiesc: pentru oameni, adică un post extern; posteau de ex. Farizeii, ca să fie văzuți de oameni și lăudați. Pentru oameni „postim” când ne pune medicul sa ținem regim. Și-l urmăim acurat pentru a ne salva viața pământească, fără să gândim la cea viitoare. Totașa femeile dela oraș „postesc” din cauza moidei, de se'ntâmplă că se și îmbolnăvesc de foame. Pentru modă o fac, dar pentru Dumnezeu nu știu dacă ar posti.

Postul adevărat, adică postul pentru Dumnezeu, este mai mult decât atâta. Proorocița Ana, de care ne istorisește sf. ev. Luca în Întâmpinarea Demnului, „cu posturi și rugăciuni slujia lui Dumnezeu”. Ea postea pentru Dumnezeu, în rugăciuni. Deasemenea în cartea proorocului Isaia, Dumnezeu arată că postul n'are valoare dacă e pătat de ură, de dușmănie, de sfadă. „Iată postul plăcut mie — zice Domnul. — Desleagă lanțurile răutății”. Iată, dar, că pe lângă înfrânarea dela mâncare, și rugăciunea și iertarea complectază postul.

Tot așa, creștinul nu postește numai „chinându-și sufletul o zi, sau pleându-și capul pe sac și cenușe”, ci făcând milostenie, adică adunându-și comori cerești. Un Sf. Părinte zice că „rugăciunea și postul se lipsesc de putere, dacă sunt fără milostenie”. De aceea a pus și Domnul Hristos învățăturile sale despre post, iertare și milostenie lângă olaltă, în evanghelia de azi.

Acesta e, în câteva cuvinte, postul adevărat. Ca să-l plinim nu ne mai trebuie alte îndemnuri și pilde decât pe Hristos. Și dacă lăcomia slăbește și distruge organismul, postul îl însănătoșează și-i dă vigoare. Il spiritualizează. „Postul — zice sf. Vasile cel Mare — este cel mai bun străjer al sufletului, cel mai sigur tovarăș al corpului. Postul dă aripi rugăciunii, pentru a se înălța până la ceruri. Postul este sprijinul caselor, părintele sănătății, povătuitorul tinerimii, podoaba bătrânilor și amicului sigur al soților”.

Presviter B.

Cărți și Reviste

Preot A. Marcoviciu, Preot I. Sabău și Diacon Iosif E. Naghiu: **Predici antisectare**. Sibiu 1940. Pag. XIX+81. Prețul: lei 35.

Un volum de predici apărut într'un moment de răscruce istorică a ortodoxiei românești! Pornită din înalta inițiativă a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, — în urma căreia s'a instituit, în Decembrie 1938, un concurs de predici antisectare, cu premii, — noul volum, din „Biblioteca Bunului Păstor”, vine tocmai la timp potrivit, ca să pună la îndemâna preoțimii noastre arma cea mai eficace în combaterea aberațiilor sectare: predica metodică și inflăcărată a Cuvântului dumnezeesc. Din paginile lui se desprinde tainica sesizare a Arhipăstorului față de cea mai actuală problemă a ortodoxiei românești: sectarismul. Arhipăstorul de dincoace de munți, mereu aplecat asupra nevoilor sufletești ale turmei credincioase, parcă a prevăzut, cu un ceas mai de vreme, dărnicia conducătorilor, cari, mai nou, au dat libertate nemărginită sectei baptiste, care a fărâmițat stâlpul de granit al românilor ardeleni, servind mai totdeauna „interese străine, cu bani străini”. Din această înaltă prevedere și arhipăstorească grije, a pornit și tipărirea acestui volum de predici antisectare.

Volumul cuprinde un număr de 12 predici, având în frunte, „Cuvântul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului”, urmat de un inspirat studiu introductiv: „In slujba ortodoxiei românești”, semnat de Părintele Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Predicile sunt compuse de: Pr. A. Marcoviciu, Preot I. Sabău și Diacon Iosif E. Naghiu, și tratează următoarele subiecte: Predică antisectară cu caracter general; Sfânta Biserică este casa lui Dumnezeu; Despre Sfânta Tradiție; Despre Sfânta Scriptură; Despre botezul pruncilor; Despre Sfânta Cuminecătură; Despre Preoție; Despre Cinstirea Maicii Domnului; Despre Cinstirea Sfinților; Cinstirea Sfintei Cruci; Cinstirea Sfințelor icoane și Dumineca sau Sâmbăta.

Stilul ușor și corect în care sunt scrise aceste predici, nimerita alegere a argumentelor scripturistice și tradiționale în redarea cât mai luminoasă a subiectului, precum și suflul dinamic ce se desprinde din paginile acestei valoroase cărți, îi măresc și mai mult importanța în actuala conjunctură a vieții religioase a statului nostru, când secta baptistă a dobândit, prin recenta decizie ministerială, drepturi neînchipuit de mari și în același timp foarte dureroase pentru ortodoxia românească. Secta baptistă a devenit pe neașteptate *cult istoric*, i-s'a acordat personalitate juridică de drept public, va catehiza copiii *in școli* etc. și ce este mai grav, are dreptul să se îngrijească de educația sufletească a membrilor săi aflați *sub drapel*. Pusă în fața acestor noi și nelimitate drepturi, cari vor aduce cu sine o și mai grabnică fărâmițare a unității noastre sufletești, preoțimea trebuie „să aprindă darul lui Dumnezeu primit prin punerea mânilor Episcopului” și să activeze mai

intens și cu mai răspunzătoare grije, intui apărarea turmei incredințată spre păstorie. Volumul acesta de predici antisectare îi va fi de un real folos în această imperioasă strădanie, punându-i la îndemână predici de model în combaterea rătacirilor sectare. Iată de ce acest volum de predici nu trebuie să lipsiască de pe masa nici unui ostenitor în via lui Hristos.

Increștând aceste gânduri în coloanele noastre, noi așteptăm cu o vădită bucurie și apariția — de altfel anunțată — a celui de al doilea volum, având în acelaș timp și credința că din acesta nu vor lipsi predici referitoare la: Venirea a doua a Mântuitorului, despre jurământ, despre Frații Domnului etc. probleme totașa de importante ca și cele tratate în primul volum.

Biserica Ortodoxă Română. *Revista Sfântului Sinod. Anul LVIII Nr. 1-2. Ianuarie-Februarie 1940.*

Din înaltul indemn al I. P. Sfințitului Patriarh Nicodem, Biserica Ortodoxă Română, a apărut într'un nou format, având la conducere un comitet de redacție întregit cu elemente de o reală competență pe tărâmul scrisului bisericesc, între cari face parte și I. P. C. Părinte Dr. Gh. Ciuhandu, fost redactor al revistei noastre.

Drumul nou pe care va avea să meargă de aci înainte această revistă, este înfățișat de noul comitet în felul următor: „În primul rând, revista își va întocmi cuprinsul în așa fel, încât să oglindească întreaga activitate a Bisericii ortodoxe române în general și a fiecărei eparhii în special. Ea va fi un **Monitor** al Bisericii noastre, din care toată preoțimea și chiar lumea laică să poată vedea și cunoaște îmbelșugata și neconținută lucrare pe toate tărâmurile vieții obștești a ierarhilor, a preoților de mir și a membrilor, în diferitele lor ramuri de indeletnicire pastorală.

În al doilea rând, revista va căuta să înfățișeze mai pe înțeles, dar cu temeinicie, ideile și faptele care frământă în ceasurile de azi lumea ortodoxă și lumea creștină de pretutindenea...”

Din cuprinsul bogat al revistei spicuim: Nicodim, Patriarhul României: O datorie sfântă; Arhim Scriban; Revista „Biserica Ortodoxă Română” în 1940; Pr. Gh. Vințilescu: Patriarhia Română și Biserica Anglicană; Diac. Gh. I. Moiescu: Schimb de scrisori irenice; Protos. Vasile Vasilache: Noua orânduire de conducere a Monastirei Neamțu-Secu; etc. Cronica internă o semnează Diac. Gh. Moiescu, iar cronica externă, Pr. D. Fecioru.

O sfioasă remarcă doar: revista nu are destulă bibliografie; credem însă că în numerele ce urmează va fi din abundență.

Pr. D. Tudor

Informațiuni

● **Dumineca Ortodoxiei** va fi sărbătorită la Arad într'un cadru solemn și înălțător. În aceea zi la orele 8³⁰ seara, Societatea Femeilor ortodoxe din Arad, cu concursul studenților dela Academia Teologică, va aranja un festival religios la Palatul Cultural. Festivalul

religios este 1 us sub înaltul patronaj al P. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru. Studenții Academiei vor interpreta misterul religios „Cerurile spun” de V. Papilian. Iubitorii ortodoxiei nu vor lipsi dela această creștinească sărbătorire.

● **În Monitorul Oficial** de Sâmbătă 2 Martie a. c. a fost publicat decretul-lege, prin care guvernul român este autorizat să ratifice și să facă să se execute, dela data semnării, „Acordul privitor la interpretarea art. IX. din concordatul dela 10 Mai 1927 între Sf. Scaun și Guvernul Român”, precum și anexa sa cuprinzând, „Statutele Consiliului Diecezei Catolice de rit latin de Alba-Iulia”, semnate la Vatican în 30 Mai 1932. Cele zece articole ale acestui acord, semnat în 1932 de Dl. Valer Pop, pe atunci Ministru de justiție cuprind însemnate drepturi pe seama fostului „Status Romano-Catholicus Transylvaniensis”, transformat prin art. I. al acestui acord în așa numitul „Consiliu al Diecezei Catolice de rit latin de Alba-Iulia”.

● **Modificarea legii pentru regimul general al Cultelor.** În Monitorul Oficial de Luni 4 Martie a. c. a fost publicat decretul-lege pentru modificarea și complectarea unor dispozițiuni din legea pentru regimul general al Cultelor. Art. I. al acestui decret-lege cuprinde modificarea art. 36 și 39 din susnumita lege. Noul articol 36 prevede între altele: „Ordinele și congregațiile religioase, existente pe teritoriul Statului român înainte de 22 Aprilie a acestei legi, își vor păstra actualele case și mănăstiri, dacă îndeplinesc condițiile legilor în vigoare și dacă superiorul (provincialul) și membrii lor vor fi cetățeni români și vor locui în țară...” „Ordinele și congregațiile religioase romano-catolice existente pe teritoriul Statului român la data de 22 Aprilie 1928 sunt persoane juridice”...

Art. 39 cuprinde diferite dispoziții privitoare la situația juridică a imobilelor și bunurilor bisericești, cari până la promulgarea legii cultelor erau patronate, precum și diferitele modalități pentru verificarea și rectificarea acestora în cărțile funduare.

Art. II al decretului-lege prevede între altele: „Bunurile imobiliare, care au aparținut parohiilor romano-catolice din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, ca susținătoare de școli confesionale, indiferent dacă au fost sau nu înscrise în cartea funduară pe numele școlii confesionale, a fondului școlar, a învățătorului, din sesiunea învățătorescă sau orice altă denumire și al căror caracter confesional rezultă în mod evident din cartea funciară sau din orice altă probă scrisă, rămâne proprietatea parohiei de confesiunea catolică, care a înființat, a susținut și susține școala confesională în condițiunile legilor, în baza cărora au fost dobândite (legile urbariale)”...

După cum se vede, prin acest decret-lege s'au acordat pe seama bisericii catolice din țara noastră, noi și largi drepturi, de cari, mai ales, biserica ortodoxă din

Ardeal, a fost văduvită, cu o condamabilă intoleranță, veacuri de rândul sub stăpânirea străină, și aceasta de multe ori cu concursul bisericii romano-catolice, azi așa de privilegiată. Să nu însemneze însă aceste drepturi, noi indemnuri la proselitism religios, așa de obișnuit în istoria romano-catolicismului. Vremea ne-o va arăta.

D. T.

● **Pentru Țară și Rege.** Biserica ort. rom. din Căciș j. Arad, a dăruit pentru înzestrarea armatei române în anul 1939, suma de Lei: 1000, iar recent a scris bonuri pentru înzestrarea aceleiași scumpe armate, în suma de Lei: 10.000 (zecemii).

Gestul patriotic pilduitor și această bună plasare de capital, reclamă din rândurile noastre, în actualele vremuri vijelioase și de grea cumpănă, cât mai mulți imitatori.

● **Revenire la ortodoxie.** Teodor Popa din Buteni a revenit dela bapțiști la biserica ort. română:

În parohia Șanovița-Timiș au revenit în cursul anului 1940: Ștefan Ioschici și soția Livia, Constantin Cosariu și soția Floare și Gheorghe, fiul lor. Acești 5 se adaugă celor trecuți în număr de 24 în cursul anului trecut, ca dovadă a râvnei pastorale a părintelui Andrei B. Andraș de acolo. (T).

Nr. 1325/1940.

Comunicate

Atragem atențiunea P. C. Preoți asupra faptului că *Duminecă, 10 Martie* a. c. la sf. Liturghie trebuie scoase agnețele pentru *liturghiile înainte sfînțite*, a căror săvârșire este *obligatorie* în toate parohiile din eparhie în decursul postului Invierii Domnului.

Deasemenea se vor sluji în toate bisericile: *Miercuri* seara între orele 6-7: Paraclisul Maicii Domnului, iar

Vineri seara: Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos.

Arad în 4 Martie 1940.

† Andrei
Episcop

Nr. 1290/1940.

Pentru a se putea constata suma totală scrisă de Eparhia Aradului, la bonurile pentru înzestrarea armatei, oficiile parohiale vor arăta, până în 15 Martie a. c., oficiilor protopopești sumele scrise de parohii.

Dacă Cucernicii preoți au scris, afară de sumele scrise prin Consiliul Eparhial, și în parohii, vor raporta și despre aceasta tot până în 15 Martie a. c.

Prea Cucernicii Părinți protopopi vor totaliza datele primite, separat pentru parohii și separat pentru preoți și vor înainta aici tablourile referitoare până maximum 31 Martie 1940.

Arad în 1 Martie 1940.

† Andrei
EpiscopSeculin
consilier ref. eparhial.

Sfânta Episcopie Ortodoxă Română a Timișoarei.

No 377/1940.

Concursuri

Episcopia ort. română a Timișoarei publică concurs, cu termen până la 15 Martie 1940, pentru următoarele posturi bugetare:

I. *La Consiliul Eparhial:*a) Un post de *șef de serviciu* (Directorul cancelariei), cu salariu lunar de 7000 lei brutto;b) 2 posturi de *șefi de birou* (Casier și Contabil), cu salariu lunar de câte 5000 lei;c) 2 posturi de *subșefi de birou* (Registrator arhivar și Exactor eparhial), cu salariu lunar de câte 4000 lei;d) 2 posturi de *impiegați stagiați* cu salariu lunar de câte 2650 lei;e) *Un om de serviciu*, cu sâmbrie lunară de 1600 lei.II. *La Catedrală:*

a) 2 preoți licențiați în teologie, cu salariu lunar de câte 4400 lei;

b) 2 diaconi, licențiați în teologie cu salariu lunar de câte 4400 lei;

c) 2 cântăreți, cu salariu lunar de câte 2100 lei;

d) 2 canonarhi (sfeji) cu sâmbrie lunară de câte 1000 lei.

Sunt preferați preoții și cei cu studii teologice.

Cererile, ajustate cu:

biografii, actele școlare și cele de serviciu, adresate către Episcopia Timișoarei, vor fi înaintate la Episcopia din Arad până inclusiv la 15 Martie 1940.

Toate posturile trebuie ocupate la data de 1 Aprilie 1940.

Arad în 15 Februarie 1940.

† Andrei, Episcopul Aradului,
ca Episcop locuitor al Timișoarei

3-3

Sfânta Episcopie Ortodoxă Română a Timișoarei
Sediul în Arad.

No. 450 | 1940.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, pe lângă parohul Victor Aga din comuna Chișoda, se publică concurs cu termen de 30 zile. Venitele sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială.

2. Jumătate din stolele legale. Obligațiuni:

Vilitorul capelan va servi alternativ cu părintele Victor Aga în sfânta biserică și va suplini pe paroh, când va fi nevoie și va fi solicitat. Va catehiza regulat la școlile primare din acea localitate și va achita impozitele după venitul din parohie ce-i revine.

Parohia este de clasa primă.

Cei doritori a compete la acest post, se vor prezenta în Sf. biserică din Chișoda, spre a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, conformându-se strict art. 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate Adunării parohiale din Chișoda, le vor înainta, în termenul concursual Sfintei Episcopii din Arad.

Chișoda, din ședința Consiliului parohial, ținută la 2 Februarie 1940. În înțelegere cu Dr. Patrachie Țucra protopop-icomon stavrofor în Timișoara. 3-3